

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. VII. Quid operetur in Religiosis, specialiter Franciscanis Votum
Castitatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

obligare soli Deo, aut e contra seorsim soli homini, ut etiam patet. Quando autem se obstringit soli Deo, vovens Deo se acturum aut omisiturum, quod homo præcepit aut voverit, tunc homo præcipiens solum applicat materiã voti citra obligationem ullam vovens erga ipsum hominem: sicut si quis voverit omni pauperi petenti dare eleemosynam, non obligatur pauperi, sed Deo, erga quem exurgit obligatio voti, posita petitione pauperis velut conditione applicante materiã voti: hoc posteriori modo consuetur regulariter remitti votum simplex obedientiæ, ut scilicet tantum obliget respectu Dei ex virtute religionis. Immo Suarez l. 10. c. 2. n. 14. putat iure ecclesiastico statutum, ut per tale votum non inducatur obligatio respectu hominis.

Circa hoc votum est notanda Fratri Minori voluntas Sancti Francisci, qui in priori sua regula, quæ tamen non obligat, expressè cavet, ne ulla penitus mulier ab aliquo Fratre recipiatur ad obedientiam.

Resp. II. Quantum ad modum obligationis huius voti simplicis ex parte materiæ præcipue spectandas esse conditiones, generalis voti, scilicet ut sit de re possibili, honesta & non impeditiva maioris boni. Deinde votum hoc quoad varietatem & difficultatem operum præcipiendorum, limitatur per proportionem ad personam voventem & ad statum, seu modum vivendi, quem assumit, aliàs enim votum esset indiscretum. Hinc ex voto simplici non potest quis obligari ad mutandum vel non mutandum statum, ut v. g. vidua ingrediatur Religionem vel non nubat, intellige, nisi expressè etiam in hoc vovisset obedire.

Petes. I. An possit quis ex vi voti obedientiæ obligari ad faciendum opus vitæ activæ, quando est impeditivum contemplationis: cum tunc opus præceptum videatur impeditivum maioris boni? Resp. affirmativè, & dico illas actiones exteriores non posse dici impeditivas maioris boni: quavis enim ex sola sua specie non sint æque perfecta, tamen ob circumstantias possunt esse Deo gratiores, scilicet quod per eas impletur promissio Deo facta, quod in ijs humilitas & abnegatio proprii iudicii exerceatur. Et ex hoc motivo omisso bono potest habere formalem bonitatem, licet in se bona non sit.

QUESTIO VII.

Quid operetur in Religiosis, Specialiter Franciscanis Voti Castitatis?

Dico I. Votum solene castitatis reddit Religiosos inhabiles ad matrimonium, adeo ut illud non tantum illicitè, sed etiam invalidè attentarent contrahere, ut patet ex c. Quod votum, De voto in 6. & alijs iuribus. Præterea idem votum dirimit matrimonium contractum, si tantum sit ratum

Herinc. Sum. Theol. Pars III.

& non consummatum, ut definit Tridentinum sess. 24. can. 6. De quibus plura in materia de Sacramento Matrimonii.

Dico II. Votum castitatis inducit in Religiosis obligationem abstinendi ab omni actu interno & externo, qui sit contra castitatem, scilicet à turpibus cogitationibus, delectatione morosa, pollutione & omni actu venereo, ita ut quicquid in sæcularibus extra conjugium est peccatum contra castitatem, in religiosis præterea sit sacrilegium mortale vel veniale prout peccatum contra castitatem est mortale vel veniale. Patet ex natura voti.

Dico III. Fratres Minores vi regulæ specialiter obligantur in materia castitatis vitare suspecta consortia mulierum. Patet ex c. 11. regulæ. Ab his autem optimè sibi cavet, qui juxta monitum Seraphici Patris Francisci collat. 6. cum mulieribus non tractat negotia, nisi cum sanctam poenitentiam vel memoris vitæ consilium religiosam petitione deposcunt.

Suspecta verò consortia mulierum sunt, quæ etsi mala non forent, immo etsi essent ab omni impudicitia aliena, tamen in aliquo vel aliquibus nata sunt generare suspicionem impudicitiae. In quò obligatoria castitas Fratrum Minorum excedit obligationem ceterorum, qui vi voti tantum tenentur vitare, quæ castitati per se repugnant, & immunditiæ præbent incentivum. Fratres Minores autem etiam ea, quæ vel solum impudicitie suspicionem in alio generare possent. Si tamen hic ex pura malitia procederet, non deberet ejus suspicio curari. Unde oportet, ut suspicioni aliqualis detur occasio, v. g. si locus sit solitarius sequestratus & obscurus, sive tempus nocturnum, vel aliàs importunum, si aspectus sint fixi & incontinentes, verba dissoluta & scurrilia & similia, præsertim si mentione facta non omittantur. De quibus vide D. Bonaventuram l. 2. c. 11. Regulæ & alijs expositores.

Petes. Ad quid obligetur, qui extra Religionem emittit votum simplex castitatis? Resp. obligari primò ad abstinendum ab omnibus ijs, à quibus Religiosi professi. Unde etiam obligatur abstinere à matrimonio, quamvis illud foret validum, nam si contrahat, vel id facit animo consummandi & sic votum violat, vel animo ingrediendi Religionem, & sic facit injuriam vel saltem contra charitatem decipiendo conjugem, quæ si id scivisset, contrahere noluisset. Sunt tamen aliqui Doctores, qui putant posse aliquem contrahere matrimonium emisso voto castitatis perpetuo, si animo ingrediendi Religionem id faciat: sed quod dixi est probabilius: licet aliquando causa subesse possit ad contrahendum matrimonium animo ingrediendi Religionem, ut si gravi metu urgearis, vel ut proles ante suscepta legitime tur, vel si non possis aliter Parentum custodiam, qui te à Religione impediunt, evadere: vel si aliàs grave scandalum oriretur.

Z z 2 Secundò

nondum consummatum.

67. Et in Religiosis inducit obligationem abstinendi ab omni actu interno vel externo contra castitatem.

68. Ac in Franciscanis inducit suspicionem consortia.

Et quæ sint talia.

69. Ad quid obligetur simplex castitatis extra Religionem.

Non licet eo emisso contrahere matrimonium animo ingrediendi Religionem.

65. An obedientia possit obligare ad opus vitæ activæ hic & nunc impeditivum contemplationis.

66. Votum solenne castitatis irritat matrimonium contractum. Et dirimit contractum.

Nec ab-
tium petere.

Secundum tenetur, si cum eo voto matri-
monium contraxisset, abstinere ab ejus usu,
adeo ut non possit petere debitum, sed
consummato matrimonio solum reddere.

70.
An possit
reddendo
consummare.

An autem possit reddendo debitum ma-
trimonium consummare, dubium est inter
Doctores. Quidam dicunt eum teneri ad
ingrediendam Religionem, eo quod non
subsit aliud medium servandae castitatis:
sed verius est eum ad hoc non obligari; nam
Religionem non vovit, nec ingressus in
eam est medium ordinarium ad servandam
castitatem: cum ergo eo casu perfecta voti
observatio censeatur ei facta impossibilis, eo
quod per media ordinata non possit eam
observare, tenebitur solum ad id, quod pos-
test, scilicet ad non petendum debitum.
Idem dicendum est, si contracto matrimo-
nio rato, votum castitatis emiseric, nisi for-
san siverit, se id non posse implere absque
ingressu in Religionem; adeoque implicite
ad ingressum Religionis se obstrinxerit.

Comparari
adultera ne-
quit debi-
tum red-
dere.

Tertio si conjux incidat in adulterium
tenetur alter non amplius reddere debitum,
sed perfecte servare castitatem: ut etiam
si conjux obierit non poterit ad secundas
nuptias transire.

71.
Votum hoc
sponsalia
subsequen-
tia irritat,
non praece-
dena.

Denique si votum castitatis vel religio-
nis sit emissum ante sponsalia reddidit ea ir-
rita, si contrahantur. Est communis Docto-
rum. Si vero post sponsalia votum castita-
tis emittatur, probabilius est ea non dissol-
vi: quia in praedictum sponsa factum est,
nec jus hoc votum in sponsalibus excipit,
sicut excipit votum Religionis, quod red-
dit sponsalia irrita. Vide *Disp. 1. De Spon-
sal. n. 38.*

QUAESTIO VIII.

Quos effectus habeat votum pau-
peratis Religioso, signanter
Franciscana?

72.
Per votum
paupertatis
abdicatur
proprietas
& domi-
nium.

PER votum paupertatis voluntariae pro-
fitetur Religiosus se nihil habere, vel
habere posse tamquam proprium: quod
quidem sancte emitti tam certum est, quam
statum religiosum esse sanctum, & Deo
gratum. Specialiter autem Alexander I V.
Bulla particulari damnat Haereticos asse-
rentes, melius esse sua retinere & ex ijs
eleemolynas facere. Et merito: cum Scrip-
tura aperta testetur esse opus consilii &
supererogationis, ad quod, tamquam perfe-
ctius opposito, invitat Christus *Matth. 19.*
Si vis perfectus esse, vende, vende qua habes
&c. & Luca 14. Qui non renuntiat omnibus,
qua possidet non potest meus esse discipulus.
Idemque patet exemplo Apostolorum, quo-
rum nomine Petrus dixit Christo *Matth.*
19. Ecce nos reliquimus omnia.

73.
Erat abdi-

Nihilominus in ea praecise sistendo, non
continet aliquam honestatem amabilem, si-

cut continet eleemolyna, oratio &c. indif-
ferens enim est divitijs uti vel non uti: ma-
gnam tamen honestatem continet, quate-
nus est medium utilissimum ad perfectio-
nem accipiendam, ut patet ex verbis Chri-
sti *relig.*: divitiarum enim cor illaqueant &
perfectiorem suffocant, mentem a Deo &
spiritualibus avocando & terrenis invol-
vendo, ut experientia docet. Ut autem
ostendamus, quomodo Religiosus in reci-
piendo, retinendo, utendo alieno &c. pro-
cedere debeat.

DICO I. Religiosus vi voti paupertatis
nequit recipere dominium alicujus rei
nomine proprio. Patet ex *Tridentino sess.*
25. c. 2. de Regularibus & alijs juribus. Ex qui-
bus & communi omnium doctrina ac sensu
Ecclesiae constat, Religiosum solemniter
professum etiam incapacem esse omnis domi-
nii. Quae incapacitas non nisi in jus eccle-
siasticum est referenda: etsi enim possit quis
se propria voluntate privare omni domi-
nio, non tamen se facere inhabilem ad illud
recipiendum, si voluntatem mutare velit.

DICO II. Vi voti paupertatis prohi-
betur Religiosus sub peccato, ex genere suo
mortali, abstinere a receptione, detentione,
alienatione & usufructuque rei tempo-
ralis sine licentia Superioris. Ita Doctores
unanimitur tradunt ex juribus, signanter
Tridentino sup. ubi Superioris permissionem
exigit ad usum bonorum mobilium, addens:
*Quod si quis aliter quidquam tenere deprehen-
sus aut convictus fuerit, is biennio activa &
passiva voce privatus sit.* Ratio est: quia Re-
ligiosus vovet nihil habere seu possidere,
consequenter nihil recipere aut conservare
nomine proprio: haec enim omnia sunt actus
proprietatis. Solum itaque potest precario
rebus uti de licentia aliena, scilicet Superioris.
Estque perinde, etiam si dominium rei
maieat apud donantem: nam usus assump-
tus arbitrio proprio & non Praelati, est
consentiente domino, non excusat a vitio
proprietatis.

Hinc vi voti paupertatis debet Religio-
sus nihil velle habere, possidere, usurpare
tamquam proprium, id est, affectu retinendi
jure suo, seu independenter a voluntate Su-
perioris. Unde etiam debet esse paratus quo-
vis momento exui usu & possessione rei, ad
nutum Superioris: neque aliquid aliter dare
vel alienare: adeo ut etiam dispensator ali-
quarum rerum nequeat eas nisi ad arbitrium
Superioris distribuere: sic ut eo ipso, quo a
voluntate Superioris recedit, incurrat judi-
cium proprietatis, dispensans, quasi domi-
nus & ab alterius arbitrio non pendens. Im-
mo nec potest quisquam absque Superioris
facultate, permissa ad usum proprium, alijs
dare mutuo aut commodato: est enim sim-
plex usufructus, idque precario, quamdiu
Superiori videbitur: concedere autem rem
alteri, non est usufructus sed usufructuarius. Un-
de etiam debet in rebus, quibus utitur, adhi-
bere